

Предлог резолуције о геноциду^[1]

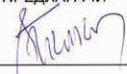
Република Србија			
Народна скупштина 07. децембар 2021.г. Београд			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА НАРОДНА СКУПШТИНА БЕОГРАД			
ПРИМЉЕНО: 07.12.2021			
Страна	Број	Примљено	Времетрај
СР	011-2234/21		

ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
ИВИЦА ДАЧИЋ

На основу члана 99, става 1. тачке 7. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини (Сл. гласник бр 09/2010) и члана 190. став 1 Пословника НС РС бр. 20/12 подносимо ПРЕДЛОГ РЕЗОЛУЦИЈЕ О УСТАШКОМ ГЕНОЦИДУ НАД СРБИМА, ЈЕВРЕЈИМА И РОМИМА У НЕЗАВИСНОЈ ДРЖАВИ ХРВАТСКОЈ (1941-1945) и проглашење 28. априла за Дан геноцида над Србима у 20. веку, са предлогом да се донесе по хитном поступку, баш на 80-ту годишњицу од када је 28. априла извршен масакр у Гудовцу код Бјеловара 1941. чиме је почело „усташко коначно решење“ и усташки геноцид, чак 6 месеци пре „нацистичког коначног решења“, а у знак сећања на жртве НДХ, ценећи напоре Удружења преживеле деце логораша из Јасеновца и других усташких логора смрти, посебно оних који су били специјализовани за децу, залажући се да се усташки геноцид, кроз аргументовани академски дискурс и кроз овај акт осуди и представи светској јавности као важан део историје геноцида и холокауста у Другом светском рату и колективне меморије човечанства.

Предлажемо да се, у складу са чланом 167. Пословника НС РС, предлог Резолуције усвоји по хитном поступку.

ПРЕДЛАГАЧИ

Смиља Тишма
најстарији посланик,
преживело дете логораш Јасеновца,
оснивач удружења преживелих Јасеновца

Ана Караџић

Јадранка Јовановић

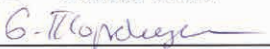
[1] Ова резолуција предложена је у дванаестом сазиву Народне скупштине Републике Србије, дана 07.12.2021. године од стране Смиље Тишме, најстаријег народног посланика и преживелог логораша и посланика из различитих посланичких група тог сазива Народне скупштине, а на иницијативу преживелих логораша и њихових удружења.

Маријан Ристичевић

Жељко Томић

Бојан Торбица

Братислав Југовић

Радован Тврдишић

Владан Глишић

Ђорђе Комленски

РЕЗОЛУЦИЈА О УСТАШКОМ ГЕНОЦИДУ НАД СРБИМА, ЈЕВРЕЈИМА И РОМИМА У НЕЗАВИСНОЈ ДРЖАВИ ХРВАТСКОЈ (1941-1945)

Имајући у виду примере земаља које су се избориле за признање геноцида над својим народима (Израел, Јерменија, Намибија, Руанда и др.), при чему се овог децембра 2021. завршава обележавање 80 година од почетка геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима које је започето оснивањем Независне Државе Хрватске (у даљем тексту: НДХ), Народна скупштина Републике Србије, овим актом, започиње процес међународног признавања геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ

Пружајући безусловну подршку вишедеценијској иницијативи још увек живе деце логораша Јасеновца, једног од најозлоглашенијих и најбруталнијих логора за истребљење у Другом светском рату, а који су сада у деветој деценији живота и неуморни су у својим напорима да се призна усташки геноцид Независне државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима од 1941-1945. године

Залажући се за традицију очувања културе сећања, толеранције и суживота, у миру и духу добросуседских односа, доприноса међународном миру и цивилизацијским вредностима човечанства прокламованих Универзалном декларацијом о људским правима, са циљем обезбеђивања суштинског мира и стабилности у региону кроз суочавање са прошлошћу у циљу подизања будућих генерација на темељима пријатељства и разумевања Народна скупштина Републике Србије :

- 1. Осуђује** свако порицање усташког геноцида у НДХ и употребу усташких симбола и усташког поздрава „за дом спремни“, као и сваки покушај ревизије историје, истичући да је то морални чин и цивилизацијска дужност.
- 2. Указује** да су злочини усташа над Србима, Јеврејима и Ромима током Другог светског рата у НДХ смишљен и унапред планиран и почињен геноцид, како је дефинисано Конвенцијом о спречавању и кажњавању геноцида усвојеном од стране Генералне скупштине Уједињених нација 9. децембра 1948. године, који не застарева.
- 3. Истиче** да злочин усташког геноцида у НДХ по својој бруталности и употреби 57 метода мучења и убијања, посебно у систему логора за истребљење Јасеновац (на 240км², око 150 фудбалских стадиона), као и по суштини и карактеру усташке идеологије, представља значајан део историје геноцида и холокауста у Другом светском рату и колективне меморије човечанства, па ова Резолуција има и значај за светску историографију због чињенице да је историја геноцида и холокауста у Другом светском рату непотпуна, уколико се не осветли и осуди усташки геноцид и холокауст извршен у НДХ и очува пијетет према брутално умореним жртвама.
- 4. Наглашава се** да је неопходно у образовне и научне програме укључити изучавање феномена усташтва, као и „усташког коначног решења“ започетог у Гудовцу, 28.априла 1941, 6 месеци пре „нацистичког коначног решења“ у Бабином Јару, као пример једне од најсмртоноснијих идеологија 20. века која је однела око милион живота Срба у НДХ.
- 5. Посебну тежину свим злочинима даје чињеница** да је НДХ била једина земља током Другог светског рата у којој су постојали специјализовани логори

за децу, те се овом Резолуцијом уврђује 28. април за **Дан геноцида над Србима у 20. веку**, као дан када је у месту Гудовцу почео да се спроводи у дело план извршења геноцида у НДХ.

6. **Дан геноцида над Србима у 20. веку** обележаваће се сваког 28. Априла, уз државну церемонију поринућем венаца у реку Саву у пратњи речне флотиле, на кеју код Небојшине куле у Београду, на месту где су сахрањивани лешеви који су Савом долазили из Јасеновца.

7. **Обавезују** се сви надлежни државни органи да одмах започну правну, политичку и дипломатску активност за међународно признање геноцида над Србима у НДХ.

Народна скупштина Републике Србије, овом Резолуцијом подржава Декларацију о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ коју је донео Парламент Републике Српске, Јерусалимску Декларацију о Јасеновцу, Петицију Светског јеврејског конгреса, као и одлуку Владе Аустрије о забрани употребе усташких симбола и обавезује се да се Резолуција о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ посебно у знак сећања и пијетета према жртвама Јасеновца од 1941-1945 поднесе надлежним органима УН и другим релевантним међународним институцијама на усвајање као међународног акта.

Да би се у целости обезбедило потпуно и несметано спровођење ове резолуције, Народна скупштина Републике Србије ће посебним законом о подизању **Меморијалног центра геноцида НДХ**, који би био подигнут у Београду, омогућити да се Влада и надлежни државни органи старају о очувању културе сећања на геноцид и државног наратива о страдању Срба, Јевреја и Рома у Јасеновцу у НДХ, јер је страдалништво део идентитета српског народа над којим су, само у 20. веку, извршена три геноцида.

Ова Резолуција ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

У Београду, _____ 2021. године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ивица Дачић

Образложење

I Уставни основ за доношење

Члан 99. став 1. тачка 7. и став 2. Устава Републике Србије представља уставни основ за доношење ове резолуције јер прописује да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије и да врши друге послове одређене Уставом и законом, као и у члану 8. став 1., Закона о народној скупштини члан 9. којим је, између осталог, прописано да Народна скупштина доноси декларације и резолуције .

II Разлози за доношење резолуције

Доношење Резолуције о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ (1941-1945), са посебним фокусом на логор смрти Јасеновац, има за циљ да се у Народној скупштини Републике Србије укаже на немерљиве жртве и антифашистичку традицију српског народа, изражавајући приврженост духу и нормама Универзалне декларације УН о људским правима, Пакта о грађанским и политичким правима, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, допунских протокола из Женевских конвенција о заштити жртава међународних и не међународних оружаних сукоба, Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида и Статута МКС, а руководећи се циљевима обезбеђивања суштинског мира и стабилности у региону и добросуседских односа кроз суочавање са прошлошћу у циљу подизања будућих генерација на темељима пријатељства и разумевања.

Историја нас обавезује да памтимо све значајне датуме који су обележили страдалништва свих народа у току Другог светског рата, међу којима је наш народ претрпео огромне жртве.

Ова Резолуција такође има историјски значај за човечанство, због чињенице да је историја геноцида и холокауста у Другом светском рату непотпуна уколико се не осветли и осуди усташки геноцид и холокауст извршен у НДХ и очува пијетет према брутално умореним жртвама.

- **Пружајући** безусловну подршку вишегодишњој иницијативи још увек живих логораша Јасеновца, који су сада у деветој деценији живота и неуморни су у својим напорима да се трајно сачува сећање на усташки геноцид Независне државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима од 1941-1945. године, као својеврстан допринос универзалним вредностима човечанства – слободе, једнакости, живота достојног човека и јединства у различитостима човечанства које је победило фашизам, нацизам и усташтво у Другом светском рату, а поводом 80 година од успостављања НДХ и почетка усташког геноцида и холокауста,

- **Имајући** у виду чињеницу да се 2021. године навршава 80 година од напада нацистичке армаде 6. априла 1941. године бомбардовањем Београда као и 80 година од почетка „усташког коначног решења“ које је почело 28. априла 1941. масакром Срба и Јевреја у Гудовцу код Бјеловара, 6 месеци пре

„нацистичког коначног решења“ у Бабином Јару, као и 80 година од успостављања Јасеновца, једног од најбруталнијих и најозлоглашенијих логора смрти од укупно осам у Другом светском рату, парадигме страдања читавих породица у НДХ, од којих су 91 члан породице Николе Тесле страдали у НДХ, од којих 14 у Јасеновцу, заједно са 13 рођака Теодора Херцла,

- **Залажући се** да се осигура традиција очувања културе сећања, толеранције и суживота у миру у духу добросуседских односа и доприноса међународном миру, стабилности и безбедности, са циљем обезбеђивања суштинског мира и стабилности у региону кроз суочавање са прошлешћу у циљу подизања будућих генерација на темељима пријатељства и разумевања,

- **Упозоравајући** да је геноцид над децом у НДХ био најдрастичнији израз планираног „усташког коначног решења“ и усташког геноцида пред којим живи бедем сећања представљају још увек живи сведоци - преживела деца логораши дечјих логора смрти у својој деветој деценији живота. Једино су у усташкој НДХ постојали специјализовани логори за децу, при чему је само у Јасеновцу, једном од најбруталнијих и најозлоглашенијих од укупно осам логора смрти у Другом светском рату, где је утврђено чак 57 метода ликвидације, на мучки начин одузет живот 19.432 деце од укупно 71 560 убијене деце у НДХ,

- **Подсећајући** да је усташки геноцид у Независној Држави Хрватској од 1941-1945 резултирао бруталним убиствима на стотине хиљада људи на територији НДХ, пре свега Срба, и на десетине хиљада Јевреја и Рома и других мањина, са 84 масовна масакра, 2 643 локална злочина, 47 усташких логора, 84 крашке јаме у које су бацани живи људи. Посебан пример усташког геноцида је, између осталог, у Глинској српској православној цркви 03. августа 1941 када је за једну ноћ заклано 1030 људи, а на Петровој Гори марта 1942, чак је заклано и брутално убијано 2 500 у збегу.

- **Указујући** да усташка идеологија, па самим тим и „усташко коначно решење“, као и нацизам и „нацистичко коначно решење“, полази од „гласа крви расе и земље“,

- **Посебно** подвлачећи да је усташки геноцид у НДХ вршен варварски и брутално, углавном „ручно“ (користећи 57 метода убијања) - ножевима, маљевима, секирама и специјалним сечивима, од којих је најпознатији „србосјек“, а један од примера бестијалности је и касапљење рабина Исака Данијела Данона и Вукашина Мандрапе из Клепаца, док је за „нацистичко коначно решење“ у логорима смрти било карактеристично уништавање у гасним коморама, где није било директног контакта између убица и жртава,

- **Подвлачећи** да је „усташко коначно решење“ већ 17. априла 1941. године добило законску подлогу „у законским одредбама за заштиту народа и државе“, а прогон и уништење Јевреја озакоњено је 13. априла 1941.г. законском одредбом о расној припадности и законском одредбом „**о аријевској крви и части хрватског аријевског народа**“.

-**Указујући** да је усташка квислиншка НДХ била краљевство безумља и мрака и започела усташки геноцид, започевши „усташко коначно решење“, 28. априла 1941. у Гудовцу код Бјеловара, чак 6 месеци пре „нацистичког коначног

решења“, које је у септембру уследило у Бабином Јару у Украјини, а ради постизања истог циља, „етнички очишћеног простора“.

- **Полазећи** од Конвенције о незастаревању ратних злочина и злочина против човечности од 1968. године, када је геноцид изузет од принципа застаревања,

- **Изражавајући** приврженост духу и нормама Универзалне декларације УН о људским правима, Пакта о грађанским и политичким правима, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, допунских протокола из Женевских конвенција о заштити жртава међународних и немеђународних оружаних сукоба, Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида и Статута Међународног кривичног суда,

- **Осуђујући** безрезервно све видове верске нетолеранције, дискриминације, малтретирања или насиља против појединаца или заједница, заснованих на етничком или верском основу, где год да се десе,

- **Констатујући** да нико ко је рођен после 1945. није злочинац усташког геноцида, иако су можда неки били и синови и кћери оних који су чинили злочине над Србима Јеврејима и Ромима, упућујући апел садашњим генерацијама да имају одговорност да се ти злочини никада више не понове и да је чин осуде усташких злочина отклон од усташког геноцида који је извршен у Другом светском рату, одбрана од покушаја рехабилитације усташке идеологије, пружајући шансу младим генерацијама да одрастају у духу добросуседских односа, добронамерности и пријатељства,

- **Осигуравајући** жртвама и потомцима право на достојанствено сећање, деци срећно и безбедно одрастање у духу добросуседства и пријатељства,

- **Промовишући** слободу и толеранцију кроз едукативне програме који би указивали на опасност ширења идеологије усташтва,

- **Указујући** да историја Холокауста и геноцида у Другом светском рату није потпуна без изучавања, едукације и осуде усташке идеологије и „усташког коначног решења“, а у циљу спречавања „друге виктимизације“ жртава усташке НДХ, обезвређивања жртава Срба, Јевреја и Рома и њиховог драстичног умањивања,

- **Обавезујући се** да усташки геноцид и холокауст у НДХ уђе у колективну меморију човечанства као опомена људима на опасности које доноси усташка идеологија и мржња по етничком и верском основу, као и усташки расизам, усташки антисемитизам, усташки антисрбизам,

III Финансијска средства

За спровођење ове резолуције нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

IV Разлози за доношење по хитном поступку

Обележавање 80. годишњице од устанка српског народа против фашизма, 80. година од почетка „усташког коначног решења“, геноцида и Холокауста у НДХ и 80 година од успостављања усташких логора, посебно Јасеновца као парадигме страдања Срба, Јевреја и Рома и других на

територији НДХ, а имајући у виду чињеницу да се овог децембра завршава обележавање почетка усташког геноцида над Србима Јеврејима и Ромима, сматрамо да би било неопходно усвајање ове Резолуције у знак сећања на све Јасеновачке великомученике и жртве геноцида у НДХ.

Стога, Народна скупштина Србије, овом Резолуцијом указује на следеће:

1. Најоштрије се осуђују усташки злочини и геноцид над Србима Јеврејима и Ромима на територији НДХ од 1941-1945, а посебно у усташком логору смрти Јасеновац, где је коришћено 57 метода за монструозно убијање заточеника, а посебно деце, па чак и новорођенчади.

2. Подржава се Апел Светског јеврејског конгреса за осуду усташких злочина у НДХ и Јасеновцу, као и одлука Владе Аустрије из 2018. године којом се забрањује употреба усташких обележја у Аустрији, а поводом одржавања годишњих манифестација у Блајбургу.

3. Осуђује се свако порицање усташког геноцида у НДХ и употреба усташких симбола и усташког поздрава „за дом спремни“ и подржава се иницијатива Координације јеврејских општина Хрватске упућена Влади Републике Хрватске да се законски санкционише коришћење усташке иконографије у циљу спречавања свих видова рехабилитације и промоције неоусташтва.

4. Проглашава се 28. април за „Дан геноцида над Србима у 20. веку“ поводом 80 година од првог усташког геноцида у Гудовцу код Бјеловара, чиме је почело „усташко коначно решење“, шест месеци пре „нацистичког коначног решења“ чиме је употпуњена светска историографија геноцида и холокауста у Другом светском рату. Овај датум се обележава сваке године и улази у календар значајних датума које обележава Република Србија, као још један израз солидарности у очувању културе сећања на жртве усташког геноцида у Другом светском рату као једном од највећих геноцида у 20. веку, што је истовремено допринос у борби против антисемитизма, неонацизма, неоусташтва и допринос обележавању Међународног дана холокауста који је први пут обележен 27. јануара 2006. године по Резолуцији УН на иницијативу државе Израел, а обележава се на дан ослобођења Аушвица.

5. Изражава се емпатија за преживелу децу логораше, као и за њихове породице и позивају се све државе, како у региону, тако и широм света, да осуде геноцид који је почињен у НДХ 1941-1945.

6. Охрабрује се едукација и даље унапређење разумевања историјских чињеница које су довеле до усташког геноцида на територији НДХ 1941-1945, пошто је усташки геноцид важан за историју геноцида и холокауста, за светску историографију Другог светског рата и колективну меморију човечанства.

7. Гарантује се ратификација и пуна имплементација Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида, ратних злочина, етничког чишћења и злочина против човечности и усвајање додатних закона против употребе говора мржње који су засновани на етничкој и верској нетрпељивости,

а неопходни су за испуњавање обавеза из те конвенције и других аката, како се злочини етничког чишћења, који су се, нажалост, поновили 1995. године у операцији „Олуја“, никада више не би догодили.

8. Обавезује се на развијање образовних програма који ће будућим генерацијама усадити лекције које проистичу из усташког геноцида, ратних злочина, етничких чишћења и злочина против човечности у циљу спречавања да се икада више понове и ревитализују, у циљу спречавања рехабилитације усташке идеологије која је, поред нацистичке, била једна од најсмртоноснијих идеологија у историји 20. века.

9. Заузима се став да кршење људских права и мањинских права на достојанствену културу сећања на жртве усташког геноцида могу бити рани показатељи могућности новог геноцида и у том смислу се обавезује на усвајање додатних законских и других правно обавезујућих аката.

10. Народна скупштина Републике Србије, овом Резолуцијом подржава Декларацију о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ коју је донео Парламент Републике Српске, као и Јерусалимску Декларацију о Јасеновцу и обавезује се да се Резолуција о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ посебно у знак сећања и пијетета према жртвама Јасеновца од 1941-1945 поднесе надлежним органима УН и другим релевантним међународним институцијама на усвајање као међународног акта.

11. Народна скупштина Републике Србије овом Резолуцијом позива све релевантне међународне институције и земље чланице УН, као и организације које се баве проучавањем, меморијализацијом и едукацијом о холокаусту и геноциду, да прихвате ову Резолуцију и да холокауст и геноцид извршен од стране усташке Независне државе Хрватске у Другом светском рату укључе у своје програме као пример једне од најсмртоноснијих идеологија 20. века.